

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
альтернативного врегулювання спорів

за 2024 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет НААУ з питань альтернативного врегулювання спорів є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, утвореним за наслідками реформування Комітету з питань медіації відповідно розпорядження Голови НААУ, РАУ №6 від 27.01.2021.

Метою створення Комітету є:

- об'єднання зусиль адвокатської спільноти щодо розвитку в Україні серед адвокатів використання усіх видів альтернативного врегулювання спорів (далі – АВС) та активного залучення адвокатів до застосування альтернативних видів врегулювання спорів;
- сприяння досудовому та позасудовому порядку врегулювання спорів між клієнтом та іншими особами, враховуючи, що арбітраж, медіація та переговори є різновидами альтернативних способів врегулювання спорів.

Основними завданнями Комітету є:

- участь у розробленні проектів нормативно-правових актів у сфері АВС, пропозицій до них і чинного законодавства з метою удосконалення чинного регулювання цієї сфери та заповнення прогалів у ньому;
- запровадження в Україні професійної спільноти адвокатів, які будуть спеціалізуватися чи мати додаткову кваліфікацію у сфері АВС;
- збір та узагальнення судової практики, пов'язаної з механізмами АВС;
- організація та проведення спільних заходів із судовою владою щодо обговорення судової практики у справах, пов'язаних з арбітражем;
- підготовка аналітичних та методичних матеріалів для адвокатів у сфері АВС;

- вивчення зарубіжного досвіду роботи адвокатів у сфері АВС (налагодження співпраці з адвокатами зарубіжних країн, які спеціалізуються у сфері АВС);
- організація та проведення семінарів, конференцій, тренінгів та інших заходів НААУ, зокрема, із залученням адвокатів зарубіжних країн, які спеціалізуються у сфері АВС;
- забезпечення отримання адвокатами спеціальних теоретичних знань і набуття практичних навиків у сфері АВС іншими способами;
- розроблення навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації адвокатів у сфері АВС;
- налагодження міжнародної співпраці з інституціями у професійних самоврядних органах адвокатури;
- налагодження співпраці, у тому числі міжнародної, з арбітражними інституціями та центрами медіації;
- співпраця з профільними вищими навчальними закладами з метою спільної участі в наукових, дослідницьких та інших програмах і проектах, спрямованих на розвиток АВС в Україні;
- взаємодія з регіональними органами адвокатського самоврядування з питань, що належать до їх компетенції;
- взаємодія з органами влади, органами місцевого самоврядування, судами, міжнародними інституціями та юридичними та фізичними особами з метою розвитку АВС в Україні;
- співпраця з громадськими об'єднаннями з метою підготовки пропозицій щодо вирішення важливих питань, пов'язаних із розвитком АВС в Україні, для їх врахування органами влади у своїй роботі;
- висвітлення актуальних питань у сфері АВС у засобах масової інформації.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

станом на 31.12.2024

Голова Комітету –
Перепелинська
Олена Сергіївна,

призначена розпорядженням Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України №6 від 27.01.2021.

Рада Комітету:

Друг Олександр Миколайович
Клян Анастасія Федорівна
Погоріла Софія Олександрівна
Поліщук Вікторія Віталіївна
Романадзе Луїза Джумберовна
Сажко Анна Петрівна
Хріпкова Кристина Олександрівна
Трибой Олег Вячеславович

Експерт Комітету:

Саєнко Марина Ігорівна

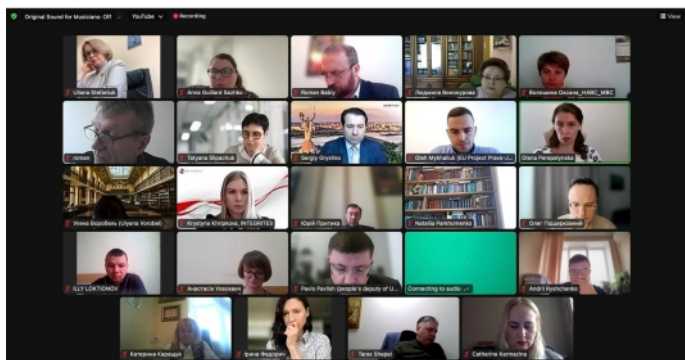
Радник Комітету:

Вовнюк Віктор Іванович

3. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

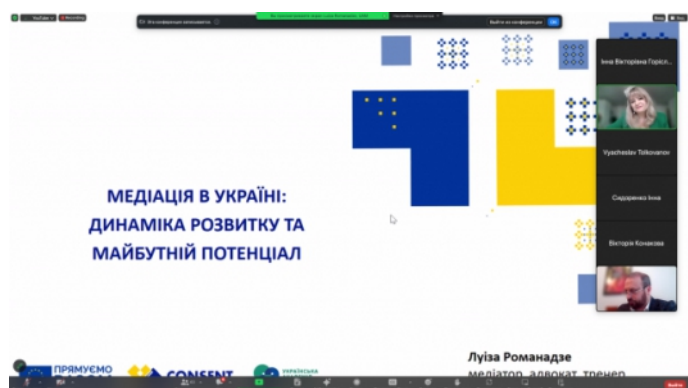
27–28 березня голова та члени Ради Комітету взяли участь у слуханнях Комітету ВРУ з питань правової політики на тему «Шляхи до миру: проблематика та перспективи альтернативного вирішення спорів у сучасних умовах».

Перший день слухань був присвячений міжнародному комерційному арбітражу та третейському розгляду. Другий – медіації та врегулюванню спору за участю судді.

Під час першого дня слухань голова Комітету зробила доповідь щодо пропозицій покращення українського арбітражного законодавства.

Під час заходу обговорено стан правового регулювання АВС та аналіз їх інституційної інфраструктури; обговорено здобутки та виклики у застосуванні АВС в умовах воєнного стану;

залучено та скоординовано зацікавлені сторони задля подолання викликів, що існують, реалізації необхідних змін у сфері АВС; визначено вектор розвитку АВС в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови; сформульовано конкретні рекомендації та кроки для посилення ролі АВС в Україні.

За результатами заходу визначено пріоритетні кроки та заходи, що посилять роль альтернативних способів врегулювання спорів (далі – АВС) в Україні в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови.

24 вересня Комітет НААУ з питань альтернативного врегулювання спорів спільно з Українською Арбітражною Асоціацією та ArbCEE провели Вебінар на тему «Україна - як місце арбітражу під час війни».

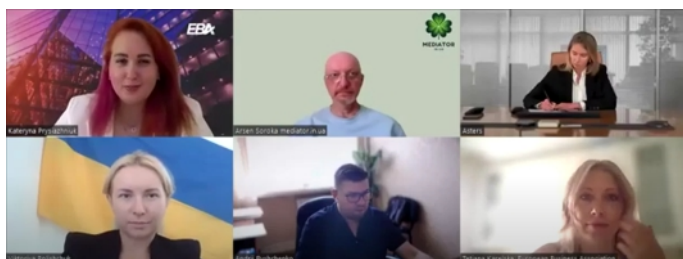
Спікери Анна Гіяр-Сажко, Олексій Маслов, професор Нагнибіда Володимир та Георгій Грабчак разом із модератором і головою Комітету Оленою Перепелинською дійшли висновку, що, незважаючи на війну, Україна залишається дуже привабливим місцем арбітражу.

3. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

- Україна є юрисдикцією, арбітражне законодавство якої базується на Типовому арбітражному законі ЮНСІТРАЛ з дуже незначними відхиленнями, тому не варто очікувати нічого незвичайного, якщо місце арбітражу в Україні. Потрібно переконатися, що є розуміння місцевих арбітражних правил, та бути обережним, якщо справа має будь-який російський чи білоруський елемент.
- Українські суди дружні до арбітражу.
- Україна дбає про свою інвестиційну привабливість.
- Україна має різноманітний список арбітражних спеціалістів різного віку та профілю, тому є гарний вибір арбітрів, радників, експертів тощо для справ, що розглядаються в Україні, у тому числі для судових справ, пов'язаних з арбітражем.

10–13 квітня членкиня Ради Комітету **Вікторія Поліщук** відвідала конференцію з медіації *Dispute Resolution Spring Conference* в Сан-Дієго. Організатор заходу *American Bar Association*. Цьогорічна конференція була присвячена темі «Оволодіння майбутнім: Революціонізація вирішення спорів у динамічному світі». Щорічна весняна конференція є найбільшою конференцією з альтернативного вирішення спорів у світі. Учасники збираються, щоб дізнатися про новітні технології та тенденції у сфері вирішення спорів, обмінятися ідеями з експертами та колегами, а також зміцнити професійні зв'язки. Конференція є місцем зустрічі лідерів у сфері вирішення спорів, медіаторів, арбітрів, омбудсменів, суддів, адвокатів та викладачів права.

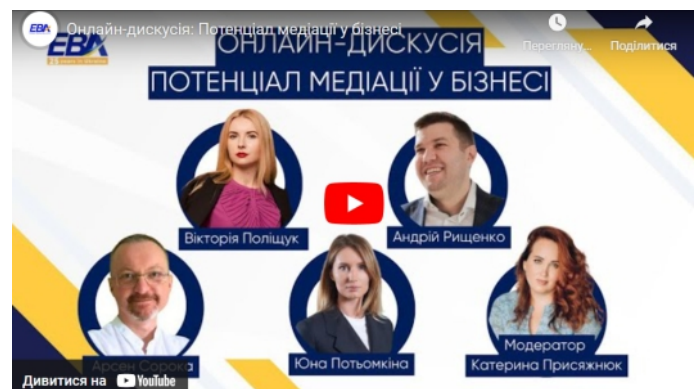

Член Ради Комітету **Вікторія Поліщук** взяла участь як експерт в онлайн-дискусії на тему “Потенціал медіації у бізнесі”. Організатором дискусії виступила Європейська Бізнес Асоціація (EBA).

Під час дискусії було обговорено:

- регулювання процесу медіації на законодавчому рівні в Україні та пілотний проект Дніпропетровщини в цьому напрямі;
- міжнародні тенденції використання медіації в бізнес-середовищі;
- кейси застосування медіації на прикладі банків і різних установ;
- переваги для корпоративних компаній України, які розвивають такі навички.

Відеозапис онлайн-дискусії за [посиланням](#)

20 квітня голова Комітету **Олена Перепелинська** виступила спікером панельної дискусії щорічної конференції Європейського відділення Англійського королівського інституту арбітрів (CIArb), що відбулася в Копенгагені та була присвячена темі санкцій у міжнародному арбітражі.

2–3 червня голова Комітету **Олена Перепелинська** виступила спікером панельної дискусії щодо пошуку активів та виконання арбітражних рішень у рамках міжнародної конференції *13th Baltic Arbitration Days 2024*, що відбулася у Ризі, Латвія.

3. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

13 вересня голова Комітету **Олена Перепелинська** виступила спікером в одній із панелей на Vilnius Arbitration Day 2024 на тему «Навігація через звинувачення в корупції в арбітражі».

Поговорили про те, що звинувачення в корупції в міжнародних комерційних арбітражах викликають багатогранні проблеми через різні правові рамки та стандарти доказування у різних юрисдикціях. Складнощі виникають через необхідність збалансувати процедурну справедливість із необхідністю ефективної боротьби з корупцією. Навігація в цих неспокійних водах потребує надійних методів розслідування, щоб переконатися в правдивості звинувачень, зберігаючи цілісність арбітражного процесу.

10–11 жовтня голова Комітету **Олена Перепелинська** виступила спікером у двох панельних дискусіях під час конференції організованої Грузинським міжнародним арбітражним центром (GIAC) в Тбілісі – з питань важливості культурної компетенції в арбітражі та важливості різноманіття, у тому числі гендерного, в міжнародному арбітражі.

31 жовтня голова Комітету **Олена Перепелинська** виступила модератором онлайн-заходу “How to become a good arbitrator”, організованого спільно Українською та Швейцарською Арбітражними Асоціаціями.

17–18 листопада голова Комітету **Олена Перепелинська** взяла участь як лектор другого модулю щодо ABC та мирного врегулювання спорів у рамках

ICC Comprehensive Training on Arbitration Practice, який був спільно організований Польським національним комітетом ICC та Ягелонським університетом.

Тренінг був спрямований на поглиблення знань учасників про арбітраж як метод вирішення спорів у комерційних та інших справах у міжнародному бізнесі, з особливим акцентом на арбітражні провадження за Арбітражними правилами ICC 2021 року, та на розвиток і вдосконалення практичних навичок адвоката, який представляє сторони в міжнародних арбітражних провадженнях, особливо тих, що проводяться відповідно до Арбітражних правил ICC 2021 року.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ У СФЕРІ АНАЛІЗУ ЗАКОНОПРОЕКТІВ, ЗАУВАЖЕНЬ, ПРОПОЗИЦІЙ, РЕКОМЕНДАЦІЙ, ЕКСПЕРТНИХ ДУМОК

У вересні 2024 року Комітет звернувся до Комітету ВРУ з питань правової політики з проханням ініціювати внесення підготовленого Українською Арбітражною Асоціацією законопроекту на розгляд парламенту. Вказаний законопроект було підготовлено за результатами комітетських слухань 28 – 29 березня 2024 року.

У листопаді 2024 року Комітет підготував коментарі на підтримку законопроекту №12141 «Про внесення змін до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» щодо розширення компетенції міжнародного арбітражу».

5. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТЕЙ, КОМЕНТАРІВ, РЕКОМЕНДАЦІЙ ТОЩО), ОПУБЛІКОВАНИХ НА САЙТІ НААУ

У журналі The American Review of International Arbitration (ARIA) Vol. 34 No. 2 April 2024 було опубліковано статтю голови Комітету **Олени Перепелинської** на тему [“Bits and the War: New Issues and New Challenges”](#).

На сайті Вищої школи адвокатури НААУ опубліковано статтю Вікторію Поліщук, яка присвячена темі [“Медіація в діяльності адвоката”](#). Зазначено, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який визначає правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні, не містить обмежень щодо несумісності адвокатської діяльності з практикою у сфері медіації (ст. 7). Про медіацію в контексті правових послуг згадано у пункті 4 частини 1 статті 1 та пункті 4 частини 2 статті 7 Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Зазначені норми серед видів правових послуг у складі безоплатної первинної правової допомоги включають надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

На сайті Advokatpost опубліковано статтю **Вікторії Поліщук** [“Роль медіації в діяльності адвоката”](#).

Вікторія зазначила про судову практику, у якій сторонами було застосовано процедуру медіації. Наприклад, ухвалою Верховного Суду від 20.06.2024 у справі №910/18802/21 (910/3246/22) закрито провадження у справі за заявою ТОВ «Тар Альянс»: надійшла заява у зв'язку з відмовою ТОВ «Тар Альянс» від заявлених у цій справі позовних вимог за результатами проведення медіації.

В Ухвалі від 13.06.2024 у справі №910/911/24 Господарський суд м. Києва зазначив, що, оскільки обидві сторони звернулися до Господарського суду міста Києва з клопотаннями про зупинення провадження у справі, суд дійшов висновку про їх задоволення та зупинення провадження на час проведення медіації, але не більше дев'яноста днів з дня постановлення цієї ухвали суду.

Стосовно можливості проведення медіації адвокатом, то Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який визначає правові засади організації та діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні, не містить обмежень щодо несумісності адвокатської діяльності з практикою у сфері медіації. Про медіацію в контексті правових послуг згадано у пункті 4 частини 1 статті 1 та пункті 4 частини 2 статті 7 Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Зазначені норми серед видів правових послуг у складі безоплатної первинної правової допомоги включають надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Водночас кожен адвокат, який застосовує медіацію, повинен пам'ятати про дисциплінарну відповідальність за вчинення дисциплінарного проступку у вигляді попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на певний строк або позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України.

6. ЗАХОДИ, ПРОВЕДЕНІ У ВША НААУ

Членкиня Комітету Вікторія Поліщук проведено 2 вебінари у Вищій школі адвокатури НААУ на тему “Медіація в діяльності адвоката” 01 липня та 17 жовтня 2024 року.

7. ІНША ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ

У вересні членкиня Ради Комітету **Вікторія Поліщук** отримала відзнаку Європейської федерації адвокатур. Її названо кращим професійним медіатором за її роботу у напрямі альтернативного врегулювання спорів.

Урочистості відбулися під час чергового конгресу федерації (FBE), який цього року проходив у Парижі. Серед інших номінантів, В. Поліщук отримала нагороду FBE ADR Awards на підставі спільного голосування та обговорення внеску у розвиток інституту адвокатури. Нагорода була заснована за ініціативою Комісії з медіації, з метою створення простору для визнання та поширення медіації і діалогових підходів до вирішення спорів.

Нагадаємо, Європейська федерація адвокатур була заснована в Барселоні 23 травня 1992 року. Її штаб-квартира розташована у Страсбурзі. Членство у федерації відкрите для всіх національних адвокатур, а також для правничих товариств Ради Європи. На сьогодні FBE налічує 200 членів, які представляють понад мільйон адвокатів.

Детальніше за [посиланням](#)

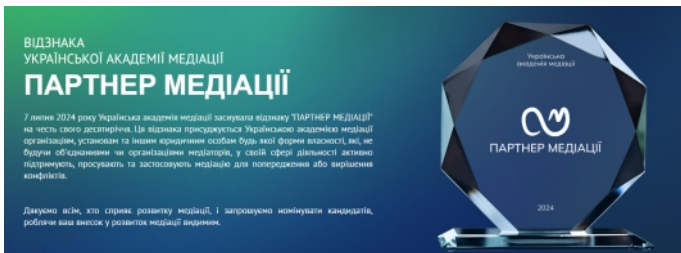

У вересні Українська академія медіації відзначила НААУ нагородою “Партнер медіації”. Ця відзнака присуджується за внесок в один або декілька з таких напрямів:

- інформування про медіацію. За активну діяльність, що підвищує обізнаність про медіацію серед громадськості. Зокрема, за надання інформації про медіацію, розроблення інформаційних матеріалів, проведення тренінгів, семінарів та інших заходів;
- забезпечення доступу до медіації. За організацію та забезпечення доступності медіаційних послуг. Зокрема, створення медіаційних центрів / служб, впровадження медіаційних програм, створення гарячої лінії;
- застосування медіації. За впровадження медіації до системи попередження виникнення та вирішення конфліктів в організації / установі. Зокрема, включення медіаційних застережень у свої договори, включення медіації у внутрішні політики;
- розвиток сфери медіації. За внесок у розвиток медіації в Україні. Зокрема, проведення досліджень, розроблення нових підходів та інструментів, удосконалення правового регулювання медіації.

7. ІНША ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ

Відзнака "Партнер медіації" була започаткована з нагоди десятиріччя Української академії медіації та є визнанням того, що Національна асоціація адвокатів України обізнана про переваги та особливості медіації, поділяє її цінності та сприяє її розвитку в Україні. Більше про відзнаку за посиланням: Відзнака Української академії медіації "ПАРТНЕР МЕДІАЦІЇ".

11 жовтня у рамках діяльності Комітету НААУ долучилася до проведення XI Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка Побірченка на тему «Арбітраж в умовах викликів: формуючи майбутнє сьогодні». Вже 4 роки поспіль НААУ виступає інформаційним партнером цього заходу, який організовує Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України.

Захід був розділений на 2 сесії:

• **I сесія «Міжнародний арбітраж та інвестиційна привабливість».**

Під час першої сесії були розкриті питання:

- арбітражний інститут чи визнані арбітри? Критерії вибору в інвестиційних спорах;
- «стабільність» арбітражного застереження в ракурсі інвестиційної привабливості;
- правовий захист та супровід значних інвестицій в Україні;
- Україна як місце вирішення інвестиційних спорів: pros and cons;

• **II сесія «Вплив воєнних конфліктів і санкцій на арбітраж».**

Під час другої сесії будуть розкриті питання:

- правова природа санкцій – на межі права та політики;
- санкції і мораторій під час війни. Актуальна судова практика КГС ВС;
- вплив санкційних режимів на арбітраж та практичні стратегії управління ризиками;
- особливості підготовки та виконання арбітражних рішень в умовах викликів;
- арбітражні спори воєнного часу: перші підсумки та оцінка перспектив.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

